

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

V. An & qua ratione argumenta contra fidem possint solui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

naturalis, adiuncta altera præmissa reuelata, faciendam, rectè argumentari liceat negatiuè; ita mirum, vt quæ certitudo ex parte externæ propositionis generalis non sufficit, etiam in altera particulari illa propositione non sufficiat; tamen, affirmatiuè argumentando non est vniuersim par vtriusque ratio. Et prima ratio diuersitatis assignari potest; quia ad credibilitatem ipsius fidei in genere, plurimū confert ipsum lumen fidei, tū actuale, ad gratiam Dei præuenientem pertinens: quo spectat diuinæ mentis illuminationes & inspirationes: tum habituale, in ijs, qui fidem iam habēt; iuxta elegantē doctrinam S. Thomæ in 2. 2. q. 1. a. 4. ad 3. vbi ait: *Lumen fidei facit videre* (sub comuni videlicet ratione credibilis) *ea quæ creduntur. sicut enim per alios habitus virtutum homo videt illud, quod est sibi conueniens secundum habitum illum; ita etiā per habitum fidei inclinatur mens hominis ad assentiendum his, quæ conueniunt rectæ fidei, & non alijs. Qui ibidē etiā a. 3. ad 2. docet, habitum fidei habere se ad principia fidei, sicut lumen naturale ad principia naturalia. Id ipsum docet Gregorius de Valentia tom. 3. q. 1. p. 4. §. 3. argum. 18. vbi dicit: *Experientia constare, credentes ita animo diuinitus affectos esse, vt præcipuè quidem propter nullum argumentum, quod ad fidem persuadendam exterius proponitur, sed propter aliud quiddam diuinum, (nempe ipsum lumen diuinæ veritatis ac fidei) quod alio quodam modo est longe fortius, quam illa argumenta, animum efficiat ad firmiter credendum, moueri se intelligant. Quia verò conclusio, de qua agitur, non est secundū se diuinitus reuelata: nec ex reuelatis principijs necessariò colligitur, licet inde ratiocinatione probabili, & aliquo modo moraliter certa colligatur, nec adeò etiam diuinæ inspirationes peculiare suppetunt, quæ ad hoc diuinæ fidei credendū impellant, esto ad sint quædā animi interna sensa, diuinitus inspirata, quæ probabilitatē, vel vt sumum certitudinē quandam moralem (quæ non tollit morale dubitandi facultatē) suo quodā modo suadeant; ideo cū diuino fidei lumine eiusmodi cōclusio, secundū se, credibilis diuina fidei minimè reddatur, fit, vt præmissa naturalis, eo præsidio & quasi fulcro & adminiculo destituta, quantūuis adiuncta præmissæ reuelatæ, minimè sufficiat ad cōclusionē inde deductā fidei certitudine explicandā vel pponendā.**

Altera & fortè solidior ratio diuersitatis, inter vtramq; propositionē est; quia propositio generalis fidei, immediatè eò solū tendit, vt fidē ipsam, seu fidei veritates supposita reuelatione, credibiles reddat; at verò discursus Theologicus eo directè tendit, vt probet conclusionē esse reuelatā; accepta iam alioqui & supposita fide, de ipsis veritatibus immediatè reuelatis. Maior autē certitudo, ex parte medijs, requiritur ad probandū (quantum satis est ad fidem) aliquid esse reuelatum, quod ex fide alioqui generali non dum constat esse reuelatum; quam ad credibilitatem veritatis immediatè reuelatæ suadendam: hic enim nullus omnino assensus supernaturalis, nec vllum principium reuelatum prærequirit: credibilitas enim fidei, cōstat ex motiuis fidei, non vt creditis fide diuinā; alioquin enim daretur processus in infinitum; sed solum vt creditis fide humana, vt suo loco de

fide disputauit thes. 43. cum tamen ad probandum (quantum satis est ad fidem) id esse reuelatum, quod secundum se immediatè reuelatum non est, necessariò ex omnino sententia, in discursu Theologico, requiratur vnum saltem principium reuelatū; seu vna præmissa supernaturalis & reuelata.

DVBIVM V.

Vtrum argumenta contra fidem possunt euidenter solui.

S. Thom. 1. p. q. 1. art. 8.

AD principia, adeoque probationem alicuius scientiæ pertinet etiam solutio argumentorū contrariorū. Occasionem verò huic dubio præbet S. Thomas hic q. 1. a. 8. vbi ait: *si aduersarius nihil credat eorum, quæ diuinitus reuelantur, non remanet amplius via ad probandum articulos fidei per rationes: sed ad soluendum rationes, si quas inducit contra fidem. Cū enim fides infallibili veritati innitatur; impossibile autem sit, de vero demonstrari contrarium, manifestum est, probationes, quæ contra fidem inducuntur, non esse demonstrationes, sed solubilia argumenta.* Vbi cum dicit esse manifestum, quod argumenta contra fidem sint solubilia, planè significat, posse euidenter solui.

Pro resolutione huius dubij supponendum, argumenta contra fidē duplicis esse rationis; quædā enim peccant vel in forma, contra cōmunes Dialecticorum regulas, supposita etiam cōmuni notionē terminorū, qui in argumentatione adhibentur; vel etiam in materia, contra ipsius naturalis rationis ac veræ Philosophiæ dictamen: alia verò peccant, contra solum fidei lumen; quod potissimum accidit ratione materiæ; nonnunquā tamē etiam ratione formæ, ob malam distributionem siue dispositionē terminorum, contra solū itidem fidei lumen. Et de vtriusque quæri potest, an solui possint euidenter tum positiuè, tum negatiuè, vt declarabitur.

Assertio I. Argumenta prioris generis, quæ in forma peccant; sicut in materia contra naturalis rationis dictamen, euidenter solui possunt. Est cōmunis & extra controuersiam. Probatur. Quia illud argumentum euidenter (etiam positiuè) soluitur, quod euidenter demonstrari potest peccare aut in forma, aut in materia: sed de his id potest demonstrari; cum eorum peccatum siue error aduersetur euidenti rationi naturali, siue ad Logicam, siue ad ad aliam Philosophiæ partem spectanti, vt supponimus: Ergo, &c.

Assertio II. Argumenta posterioris generis, quæ scilicet peccant in materia, cōtra solum fidei lumen, non possunt solui euidenter positiuè. Est itidem cōmunis & extra controuersiam. Probatur. Quia ad hoc vt argumentum aliquod in materia peccans dicatur euidenter solui positiuè, necesse est, contradictorium eius propositionis, quæ assumitur, demonstrari: atqui contradictoriū eius propositionis, quæ soli fidei lumini aduersatur, non potest demonstrari; alioquin fides ipsa posset demonstrari: Ergo, &c.

Similis est etiā ratio eorū argumentorum, quæ peccant in forma, contra solū itidē fidei lumen; vt in hac argumentatione accidit: Hæc essentia diuina

est pater: Hac essentia diuina est filius: Ergo filius est pater. Vbi Essentia diuina male vsurpatur, tãquã res seu terminus ita singularis, qui minimè sit communicabilis pluribus; cuius oppositum ex sola fide constat. Idem accidit in hoc syllogismo: Hic Deus generat; intellige patrem: Filius est hic Deus: Ergo filius generat, &c. Ad quæ argumenta euidenter soluenda posituè, necesse foret demonstrari, terminos illos, hæc essentia, hic Deus ita esse singulares, vt tamen sint pluribus personis communicabiles; quod est impossibile. Et hoc solum voluit Durandus q. 1. prol. num. 42. quando absolutè negauit, eiusmodi argumenta contra fidem posse euidenter solui.

Assertio III. Eadem tamen argumenta contra fidem posterioris generis, possunt euidenter solui negatiuè. Ita Caietanus hic q. 1. a. 8. Gregorius de Valentia q. 1. p. 7. Gabriel Vasquez hic disp. 1. 1. & significat ipsemet S. Thomas hic q. 1. a. 8. vt dictum. Etsi negent nonnulli recentiores; qui tamè fatentur, non reperire se, qui eam sententiam expressè asserat. Probatur & declaratur. Quia ad hoc vt argumentum euidenter soluat negatiuè, non est necesse, vt aduersarij posituè redarguatur, & falsitatis conuincatur, sed satis est, vt absolutè negetur propositio fidei contraria; ac simul adducantur rationes ex comunibus fidei motiuis, quibus euidenter ostendatur, eiusmodi argumento, seu propositione opposita non obstante, oppositum multò credibilius esse, ideoque etiam illam rectè ac prudenter negari; nec quenquam ei prudenter assentiri posse; adeoque nec vllam veram euidentiam habere; etsi quidem nec falsitas illius eui-

denter pateat. Quæ omnia necessariò sequitur ex eo, quod non obstantibus eiusmodi argumentis, fides ipsa, & opposita fidei veritas nihilominus euidentè credibilis est, veluti nitens altiori lumine; cui proinde meritò adharendum sit. Quod verò recentiores illi contrarium sentientes ad euidentem solutionem argumenti etiam negatiuam, requirunt, vt euidenter fiat, id re ipsa non concludere, sed falsum assumi, sine causa faciunt. Satis est, quod euidenter fiat, id non esse dignum fide, sed oppositum; non obstante ea, quam præferre videtur, euidentia: quo ipso iam etiam euidenter fit, id re ipsa pro demonstratione non esse habendum; adeoque hoc sensu etiam non concludere.

Ex quibus etiam facile colligitur, an & qua ratione argumenta contra fidem in actu signato dici possint solubilia. Nã generatim ac in sensu cõposito, euidenter est, argumenta contra propositiones à Deo reuelatas esse solubilia; eo ipso quod hac ratione supponitur, ea aduersari diuinæ veritati reuelati; vnde euidenter sequitur esse falsa: at verò in particulari, ac in sensu diuiso non item, nisi negatiuè, modo explicato: quia non est euidenter, oppositum huius vel illius propositionis reuelatæ esse falsum; licet per comunia fidei motiua euidenter sit, nihil ei contrarium esse fide dignum, vt dictum est.

Atq; hæc de principijs Theologiæ, eiusque necessitate, natura, proprietatibus & attributis, adeoque tota hac disputatione proœmiali sufficiat. Nunc ipsa Tractatione obiecti Theologiæ particulatim aggrediamur, & persequamur; quod ordine fiet sequentibus disputationibus.

INDEX DISPUTATIONIS II.

DE DEO, ET ATTRIBUTIS DIVINIS.

Quæstio I. De Existentiã ac Essentiã Dei.

Dubium I. Quæ sit notio nominis Dei.

II. An Deum esse, sit per se notum.

III. An, & qua ratione demonstrari possit, Deum esse.

IV. Quibus rationibus demonstratur, Deum esse.

V. Quæ sit ratio Essentiæ Diuinæ; & an formaliter includat Existentiã, aliasq; perfectiones quasdam Dei essentielles.

Quæstio II. De Attributis diuinis in genere.

Dubium I. Quid nomine attributi diuini intelligatur; & quam sit attributorum diuinorum partitio.

II. An diuina attributa tam ab essentiã diuinã, quam inter se à parte rei distinguantur.

III. An attributa diuina in se & ab essentiã distinguantur ratione, ac etiam virtualiter; & quo fundamento.

IV. Primum perfectiones diuina distinguantur solum per respectum ad creaturas; ac ratione nostrã: an etiam ratione sue intellectiõne Dei, & beatorum.

V. An diuina attributa, sint de ratione, quidditate, & conceptu diuinæ essentiæ.

VI. Primum Essentiã diuinã sit de ratione attributorum; & hæc omnia & singula de ratione & quidditate singularum.

VII. An, & qua ratione attributa tam de diuinã Essentiã, quam hæc de illis, atq; etiam illa de se mutuo præ-

dicari possint in abstracto.

Quæstio III. De Simplicitate, Perfectione, & Bonitate Dei.

Dubium I. An Deus omni modo sit simplex & incompositus.

II. An & qua ratione Deus sit Ens vniuersale perfectissimum.

III. An & qua ratione Deus sit summum bonum.

Quæstio IV. De Infinitate ac Immenstatate Dei.

Dubium I. An & qua ratione Deus sit infinitus, secundum Essentiã; & in quo hæc infinitas consistat.

II. Primum possibile sit infinitum actu; siue secundum multitudinem & numerum: siue secundum magnitudinem & extensionem: aut etiam intensiõnem.

III. An & qua ratione Deus sit immensus, & ubiq; præsens.

IV. Primum Deus sit etiam in spatiis aliquibus extra cælum.

Quæstio V. De Immutabilitate, Eternitate, & vnitatem Dei.

Dubium I. An, & qua ratione proprium Dei attributum sit, esse immutabilem.

II. In quo consistat attributum Aeternitatis; & qua ratione Dei proprium sit.

III. An & qua ratione proprium Dei attributum sit, esse vni-